

Φωτογραφικό Λεύκωμα

ΔΗΜΟΣ ΠΙΣΤΑ

Μερική άποψη του Πέτα.

Οι ανηφορίες του Πέτα είναι ένα ταξίδι στο χρόνο, στο παραμύθι, στην ιστορία, στο τοπίο. Το Πέτα το 'στησαν οι μακρινοί πρόγονοί μας σε πλαγιές - μπαλκονάκια, έτσι που ν' αγριεύει η ψυχή τους αγναντεύοντας ανατολικά τις κορφές των Τζουμέρκων. Και να μάχεται αδιάκοπα απ' την αυγή για το φωμί του τίμιου ιδρώτα και το προζύμι του καλύτερου μέλλοντος. Μα και να ημερεύει το βράδυ αποχαιρετώντας τον ήλιο και κρατώντας σε κάποια γωνιά της την ηρεμία του και τη γλυκύτητά του, την ώρα που εκείνος βυθίζεται απαλά και χάνεται μες στο κόκκινο και το γκριζο της δύσης.

Το Πέτα είναι απ' όλα. Είναι ο πλούτος της γης του. Είναι η φύση του. Είναι η ιστορία του. Είναι οι γραφικοί οικισμοί του. Μα είναι πάνω απ' όλα οι άνθρωποί του. Που μοιάζουν δεμένοι ερωτικά με τον τόπο τους και κουβαλούν μες στο χρόνο το πιο πολύτιμο κι άφθαρτο νόμισμά του: το ύφος του και το ήθος του. Γιατί η κοινωνία του Πέτα διατηρεί πάντα το δικό της ξεχωριστό ύφος και παραδίδει σαν το σκυταλοδρόμο από γενιά σε γενιά το δικό της ήθος, για να μπορούν αυτές ν' αντιστέκονται μέσα σ' όλες τις θύελλες των καιρών και να 'χουν λόγο και φρόνηση όταν αλλάζουν οι δείχτες της ιστορίας και απαιτούν αντοχές, αγρύπνια και μάχες.

Το Πέτα έρχεται απ' τα βάθη των αιώνων και περνά μέσα απ' τις πιο συγκλονιστικές σελίδες της ιστορίας και του θρύλου. Μακρινές οι διαδρομές του μέχρι να φτάσει ως εδώ. Μ' ένα φιλί ζωντάνευσε γύρω τον τόπο και πάντρεψε το νερό με την πέτρα. Ο Άραχθος από εδώ. Το Ραδοβίζι από εκεί. "Με τη λάμψη στα μάτια" βάδισε μες στους αιώνες και πάλεψε κι αντιστάθηκε και ντύθηκε με τη βλάστηση της αγάπης και της ελπίδας.

Σταθμός πανανθρώπινος και παγκόσμιο προσκύνημα οι φιλέλληνες που ήρθαν απ' τις μακρινές τους πατρίδες και πολέμησαν κι έπεσαν στα ταμπούρια του και στις κούλιες του τον Ιούλιο του 1822. Για μια ιδέα μονάχα. Για ένα κομμάτι ακριβής λευτεριάς. Ιστορίες που μοιάζουν με μύθους. Γιατί φεύγουν πέρα απ' το χρόνο και πέρα απ' το χώρο.

Κι ύστερα η Αντίσταση. Το αντάρτικο. Ο άλλος αγώνας για την αληθινή λευτεριά της πατρίδας. Για την αξιοπρέπεια, τη δημοκρατία, το γκρέμισμα του φασισμού και του ναζισμού. Γιατί το πρώτο μας μάθημα εδώ είναι ο Άνθρωπος. Κι πάνω απ' αυτόν άλλο τίποτε δε χωρά και δε στέκει.

Γι' αυτό και οι πλατείες μας είναι ακοίμητες πάντα και κυλούν απαλά σαν πανάρχαιες σχεδίες μες στα ήρεμα λόγια και τον ψίθυρο της φιλίας των ανθρώπων. Αυτές οι πλατείες μας αποθήκευσαν μέσα τους τα μυστικά της φυλής μας και αναλλοίωτα τα εμπιστεύτηκαν σ' εμάς τους νεότερους. Σ' αυτές τις πλατείες πλάστηκε η ιστορία μας και χαραχτήκαν οι δρόμοι της κοινής μας πορείας και της κοινής μας δημιουργίας.

Το Πέτα μας κάνει περήφανους και χαρούμενους. Γι' αυτό κι ό,τι φτιάχνουμε κι ό,τι σχεδιάζουμε για τον τόπο μας, πηγάζει όχι απ' το χρέος μας. Πηγάζει απ' την ανάγκη μας. Και την αγάπη μας.

Θεόδωρος Μουσαβερές
Δήμαρχος Πέτα

ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΑ

4 ΙΟΥΛΙΟΥ

1822

**Η μάχη
του Πέτα**

Ἡ μάχη του Πέτα

τις 4 Ιουλίου 1822 σε τούτον το μικρό αιματοβαμμένο τόπο λατρεύτηκε ο θάνατος. Με τη θυσία τους οι Έλληνες και οι Φιλέλληνες έδωσαν το πραγματικό νόημα στις έννοιες ΙΣΟΝΟΜΙΑ - ΙΣΟΤΙΜΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Πουθενά στην παγκόσμια Ιστορία δεν καταγράφεται κίνημα σαν το φιλελληνικό στην οργάνωση, στην ορμή, το πάθος και την τελική προσφορά. Ο αγώνας της μικρής Ελλάδας κατά του Τούρκου δυνάστη συγκίνησε όλους τους ευαισθητοποιημένους ανθρώπους των πολιτισμένων κρατών. Αυτή η συγκίνηση μετατράπηκε σε ηθική συμπαράσταση και πολιτιστική ανάδειξη του αγώνα, αλλά κυρίως σε στρατιωτική βοήθεια, σε όπλα και σε εθελοντές στρατιώτες. Οι «Κυανόκρανοι» της εποχής εκείνης, έμπειροι αξιωματικοί και οπλίτες των διαφόρων Ευρωπαϊκών στρατών, συγκεντρώνονται στην Κόρινθο τον Απρίλιο του 1822 μαζί με Έλληνες του εξωτερικού και ιδρύουν το τάγμα των Φιλελλήνων.

Στα μέσα Μαΐου του 1822 αναχώρησαν για το Μεσολόγγι, όπου έφτασαν στις 23 Μαΐου. Εκεί ενώθηκαν με άλλους ντόπιους οπλαρχηγούς, αλλά κυρίως με το πρώτο Ελληνικό πεζικό σύνταγμα, που το αποτελούσαν 350 άνδρες υπό την ηγεσία του Γερμανού Στρατηγού Νόρμαν και του Ιταλού Πέτρου Τορέλλα.

Έτσι δημιουργείται ένα αξιόλογο εκστρατευτικό σώμα με 3.000 περίπου άνδρες, το οποίο λαμβάνει εντολή να τραβήξει για την Ήπειρο προς βοήθεια των επαναπατρισθέντων Σουλιωτών, που νιώθουν να κινδυνεύουν άμεσα από τους Τούρκους, αφού πλέον ο Αλή Πασάς έχει βγει από τη μέση και η περιφέρειά του ελέγχεται από τον Χουρσίτ Πασά.

Περί τα τέλη Ιουνίου το εκστρατευτικό σώμα φτάνει στο Πέτα. Στην Άρτα οργανώνεται ο Τουρκικός στρατός - περίπου 8.000, με επικεφαλής τον Κιουταχί. Η Ιστορία πλέον έχει επιλέξει ως τόπο της θυσίας «το Πέτα».

Πέτα, όμως, υπάρχει διχογνωμία για την οργάνωση της μάχης: από τη μια Φιλέλληνες, μαθημένοι σε ανοιχτό πόλεμο χωρίς προφυλάξεις, δε λάμβαναν μέριμνα για την προφύλαξη τους, και από την άλλη οι μαρουτοκαπνισμένοι Έλληνες ζητούν να γίνουν ταμπούρια και οχυρώσεις, προτείνοντας να μεταφερθεί το πεδίο της μάχης στα υψώματα, για να μην έχει εύκολη πρόσβαση το ιππικό των εχθρών. Χαρακτηριστικές είναι οι απαντήσεις που έδιναν οι φιλέλληνες στις προτροπές των Ελλήνων να κάνουν προχώματα. Ο Τορέλλα προς τον Γιώργο Μπακόλα: «εμείς έχουμε τα στήθη μας για προχώματα». Ο Δάνια προς τον Βλαχόπουλο: «Ξέρουμε και εμείς να πολεμούμε». Ο Γερμανός Φέλντχαν πρόσθεσε: «Αλίμονο στους Τούρκους που θα πλησιάσουν τα κανόνια μου».

Αλίμονο όμως, αυτή η παλικαριά, αυτή η υπερηφάνεια έκρουβε, δυστυχώς, την άγνοια της Ελληνικής πραγματικότητας στο πεδίο της μάχης. Μάταια προσπάθησε ο Καραϊσκάκης, την παραμονή της μάχης, στο πολεμικό συμβούλιο που έγινε, να ορίσει το πεδίο της μάχης στα υψηλότερα σημεία των λόφων που περικλείουν το Πέτα, για να μην μπορεί το αντίπαλο ιππικό να εφαρμόσει σχέδιο μάχης. Δεν εισακούστηκε και έφυγε πικραμένος, λέγοντάς τους πως

Στο

ο ι

προφύλαξη

προτείνοντας να

«αύριο θα είστε όλοι μακαρίτες».

Ξημερώνει η 4η Ιουλίου. Στο Πέτα 1.500 περίπου Έλληνες και Φιλέλληνες - τόσο απέμειναν - βρίσκονται παρατεταγμένοι και αποφασισμένοι ως εξής: οι Φιλέλληνες αναπτύχθηκαν σε ομάδες 8-10 ανδρών και μέχρι περίπου τα 300 μέτρα από την τοποθεσία Μοναχή Ελιά και Κοτρονία. Στη συνέχεια παρατάχθηκαν οι λόχοι του Ελληνικού Συντάγματος στις θέσεις Κοτρονία. Στη θέση Δημοτικού σχολείου - Σερβεταιίκα και μέχρι τα Πυρογούλια συνέχισαν οι Κεφαλλονίτες και οι άλλοι επτανήσιοι με το Σπύρο Πανά αρχηγό. Οι ντόπιοι οπλαρχηγοί με 900 περίπου άνδρες τοποθετήθηκαν στο σημερινό μνημείο Ηρώων. Τη θέση δεξιά κατέλαβαν ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Αλ. Βλαχόπουλος και ο Βαρνακιώτης. Στην άκρη το ψηλότερο ύψωμα Κορακοφωλιά κατέλαβε ο Γόγος Μπακόλας με το Δήμο Τσέλιο Ράγκο και άλλους, οι οποίοι παρατάχθηκαν προς τον κατήφορο που βλέπει στη λίμνη.

Από την άλλη οι Τούρκοι, περίπου 7.000, βγαίνουν από την Άρτα με εμπροσθοφυλακή τους Αλβανούς. Στην περιοχή Κουτσομύτα αρχίζουν να σχηματίζουν παράταξη μάχης ανοιχτής τανάλιας, με το ιππικό να προχωρεί στα δεξιά προς τους Αγίους Αναργύρους και από εκεί για το Πέτα, με σκοπό να αποκόψει τυχόν βοήθεια από το Κομπότι. Η άλλη δύναμη προχώρησε προς το Θεοτοκίό Ταξιάρχη κι άρχισε να ανεβαίνει προς τους Κεφαλλονίτες και ακόμα πιο αριστερά, με σκοπό να περάσει από το Ματεσιό κι από κει να χτυπήσει στα νώτα τους Έλληνες.

Το σύνθημα της μάχης δίνεται και αρχίζει η σύγκρουση σ' όλα τα μέτωπα δυνατή, άγρια, φονική. Οι επιθέσεις των Τούρκων αποκρούονται και αφήνουν πίσω τους εκατοντάδες νεκρούς. Οι Φιλέλληνες πολεμούν σαν λιοντάρια κι ο Κιουταχής οργισμένος ζητάει να έρθουν ενισχύσεις από την Άρτα. Αλλά καθώς

προχωρούσε η μέρα και η ροή της μάχης εξελισσόταν ευνοϊκά για τους Έλληνες, ένα τυχαίο γεγονός αλλάζει τα δεδομένα: το Τουρκικό σώμα που βρισκόταν στο Ματεσιό κατηλώθηκε εκεί από τον Γώγο Μπακόλα, οι Τούρκοι όμως που επιτίθενται από το Θεοτοκίό πλησιάζουν επικίνδυνα στο Πέτα και αναγκάζουν το Γώγο να κατέβει πιο κάτω για να χτυπήσει κι αυτούς.

Μια ομάδα Τουρκαλβανών, περίπου 80, από το σώμα του Ματεσιού περιπλανήθηκε στο δάσος και από το μονοπάτι Αργονέρι έφτασε πίσω από την Κορακοφωλιά, όπου ανέλπιστα είδε ότι δεν υπήρχε κάποια σημαντική δύναμη παρά λίγοι άνδρες μόνο. Αφού τους σκότωσαν, ανέβηκαν στο λόφο, ξεδίπλωσαν τις σημαίες και από εκεί φώναζαν στους επτανήσιους που βρέθηκαν πίσω τους. Τα συναισθήματα απερίγραπτα. Ο φόβος άλλαξε ψυχές: από το αντίπαλο στρατόπεδο μπήκε στις ψυχές των Ελλήνων. Τα ερωτήματα πολλά και αμείλικτα: πώς; γιατί;

Η απάντηση βγήκε εύκολα και αβασάνιστα. Ίσως γιατί βόλευε πολλούς από τους αρχηγούς της εκστρατείας. «Ο Γώγος πρόδωσε». Είναι όμως έτσι; Ο Γώγος σε δίκη που έγινε αργότερα δικαιώθηκε. Ο Μακρυγιάννης τον εξυμνεί και τον κατατάσσει στους μεγάλους Έλληνες καπεταναίους, που έδωσαν το αίμα τους για τη Λευτεριά. Όσοι άλλοι τον γνώριζαν ορκίζονταν ότι ο Γώγος ποτέ δε θα έκανε τέτοια πράξη. Μετά, λοιπόν, από αυτό τον ενδοιασμό, όπως ήταν φυσικό, το πεδίο της μάχης κατέρρευσε, οι γραμμές έσπασαν και οι πολυάριθμοι Τούρκοι κύκλωσαν τους Φιλέλληνες και τους Έλληνες, που αντιστάθηκαν με άφθαστο ηρωισμό, αλλά έπεσαν. Μια μικρή ομάδα μόνο με τον τραυματισμένο Νόρμαν διασώθηκε και μετέφερε τα νέα στον Μαυροκορδάτο που βρισκόταν στη Λαγκάδα. «Το παν απωλέσαμεν πλην της τιμής».

Έτσι, στον τόπο τούτο, τελείωσε άδοξα η εκστρατεία του Αλ. Μαυροκορδάτου. Οι Τούρκοι εδραιώθηκαν στη Δ. Ελλάδα, οι Σουλιώτες ξανάφυγαν από το ηρωικό Σούλι, άλλοι για την Πάργα και άλλοι για τα Επτάνησα, και το Μεσολόγγι ετοιμάστηκε για την πρώτη πολιορκία του.

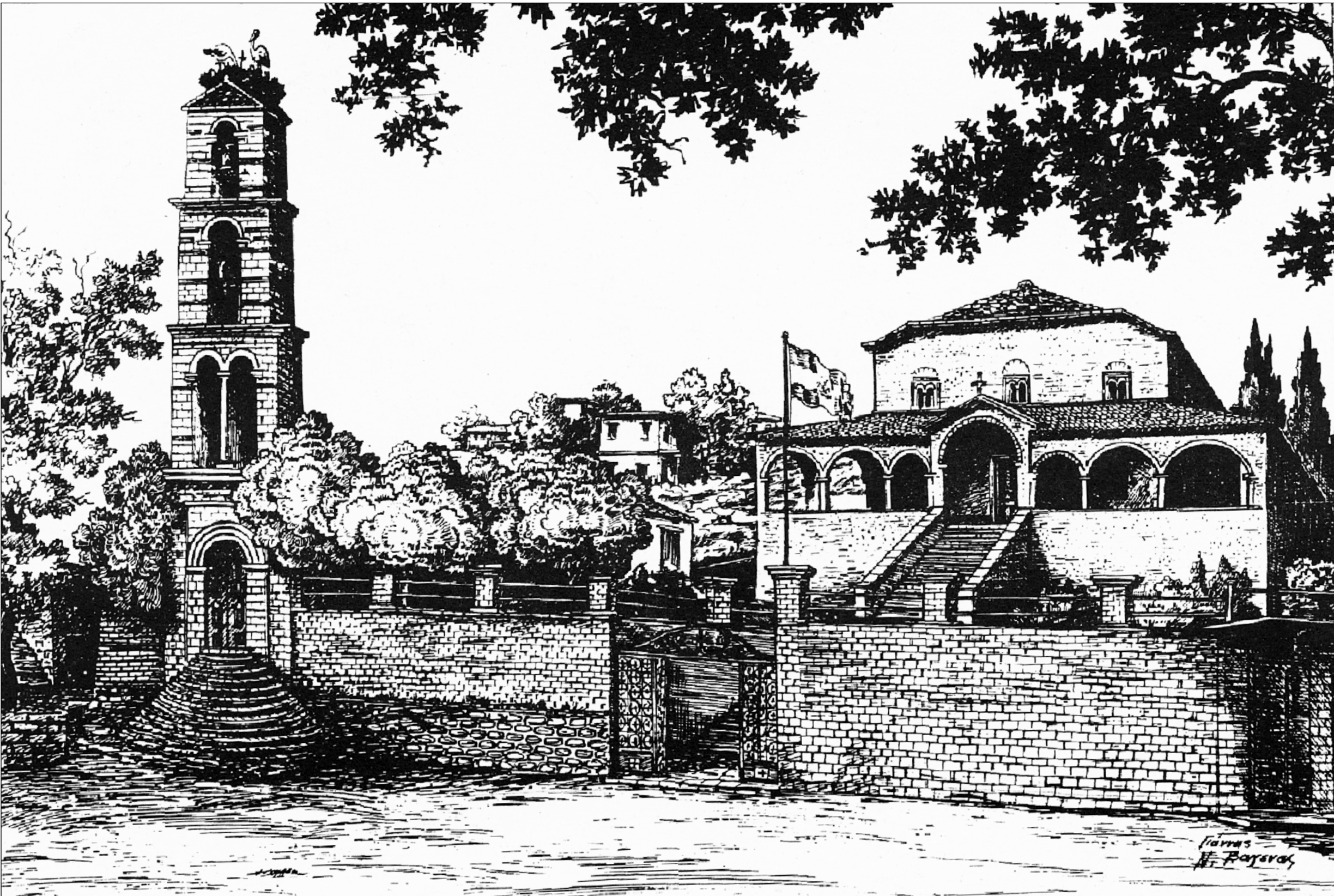
Στο Πέτα, όμως, η θυσία των Φιλελλήνων δεν πήγε χαμένη. Ο πρώτος ενωμένος Ευρωπαϊκός στρατός, οι πρώτοι κυανόκρανοι της εποχής εκείνης έπεσαν ηρωικά, μόνο και μόνο από την πίστη τους στην ελευθερία. Στη φιλόξενη γη του ηρωικού Πέτα οι κάτοικοί του έστησαν μνημείο - τάφο των έντιμων στρατιωτικών, όπως ακριβώς ήταν η επιθυμία του διοικητή τους Πολωνού Μιρζέφσκι. Σε μας του νεότερους οι ήρωες αυτοί κληροδότησαν μια τεράστια ανεκτίμητη περιουσία, που δε μετριέται, όπως λέει και ο ποιητής, με το στρέμμα. Η περιουσία τους προς εμάς είναι τα υψηλά ιδανικά τους, που τους οδήγησαν μαχόμενους στη γη του Πέτα: «η ελευθερία των λαών, η ισονομία και η ισοπολιτεία». Το χρέος το δικό μας ανάλογο θα πρέπει να είναι προς τη

Mapa do Japão, Koyohshi na Tōka, Anno 16. 2.

Mapa do Japão, Koyohshi na Tōka, Anno 16. 2. Descrição detalhada do mapa, incluindo referências a locais e eventos históricos. O texto descreve a localização de Edo, o porto de Nagasaki, e as montanhas nevadas ao fundo. Menciona também a presença de navios e tropas, refletindo o contexto histórico de abertura do Japão para o comércio estrangeiro no século XVIII.

Αη - Γιώργης Πέτα. Έργο του Γιάννη Βαγενά

Το παλιό Μνημείο

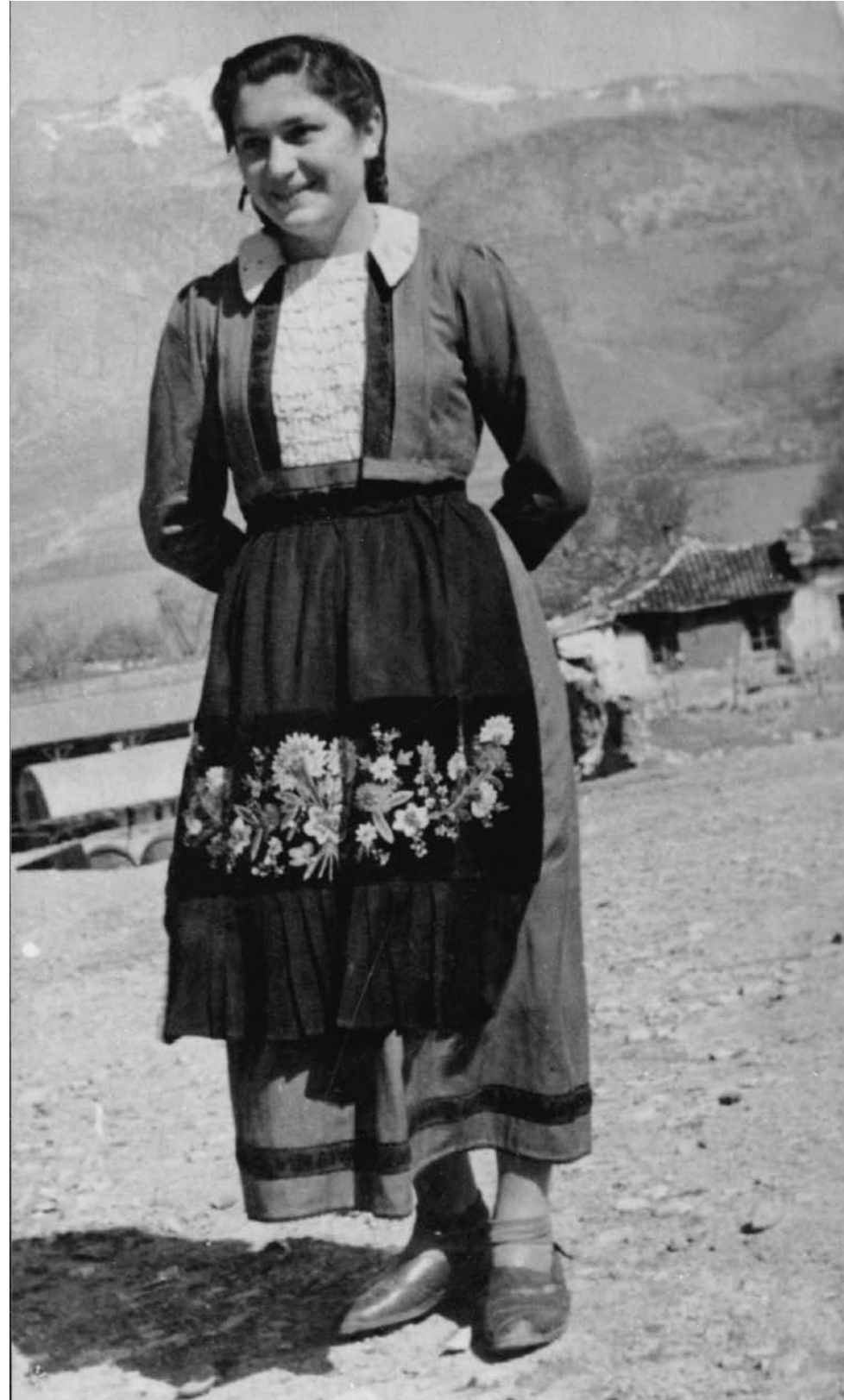
Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στο Πέτα όπως ήταν παλιά.

Γάμος στο Πέτα

Πέτα - Παρέλαση στην πλατεία το 1938

Παραδοσιακή φορεσιά

Πανηγύρι στο Μαη - Θανάση το 1958

Βόλτα στην πλατεία, δεξιά το καφενείο του Φοτάκη

Γάμος στην πλατεία. 1955

Θεατρική παράσταση στην πλατεία

Παρέα στο Μνημείο

Γνέσιμο

Γαλατάς από το Πέτα σε διανομή στην Άρτα

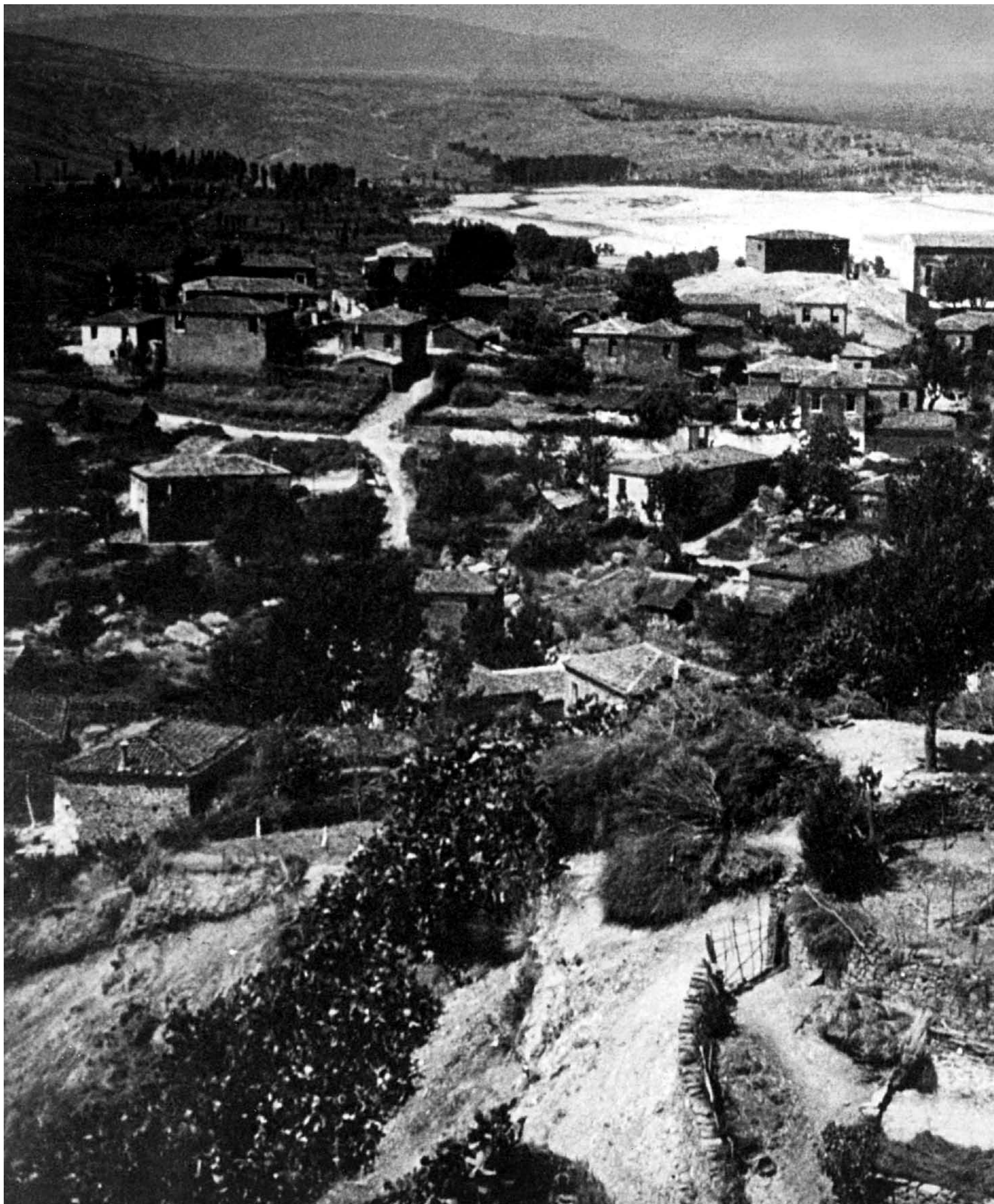
Εκδρομή

Φιλελλήνια '78

Η ομάδα Φορτούνα

*Άποψη
του Πέτα
από το
Μνημείο, 1938*

Από αγώνα της Αδελφότητας με τους Φιλέλληνες. 1977

Γλέντι στο Μάη - Θανάση. 1955

Ο παλιός Μάη-Θανάσης

Ποζάροντας στο παλιό Μνημείο. 1957

Ο Μάη - Θανάσης

Καρναβάλι στο Πέτα

*Αθλητικοί αγώνες
στα Φιλελλήνια*

Μερική άποψη του Πέτα - Στο βάθος διακρίνεται η πόλη της Άρτας

Αεροφωτογραφίες του Πέτα

Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου όπως είναι σήμερα

Μεταξοκέντητος επιτάφιος του 1647 στο ναό του Αγίου Γεωργίου

Το καμπαναριό του Αγ. Γεωργίου

Το μνημείο του Πέτα όπως είναι σήμερα

Το Λαογραφικό Μουσείο και ο Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος στο κτίριο Κολιού

Ο Ναός της Αγίας Παρασκευής στη Μεγάλοχι

Μονή Μελατών

Μελάτες

Zugyós

Μεγάλη

Κλειστό

Ο Ναός του Αγίου Γεωργίου στο Νεοχωράκι

Μαρζινιάδα

Καλντερίμι στο Νεοχωράκι

Η Μέγλα - Στο βάθος ο Άραχθος ποταμός

Η λίμνη Πουναρίου

Ο Βυζαντινός Ναός της Παναγίας Μπρυνή στο Νεοχωράκι. (13ος αιώνας)

Η Παναγία αιματοδακρύνουσα - Τοιχογραφία από την Παναγία Μπρυνή

Το μοναστήριο Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Θεοτοκίό

Η κύρια είσοδος του Ναού

Ο Άγιος Δημήτριος και στο βάθος το Πέτα

ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΑ

Τ.Κ. 47100 ΠΕΤΑ - ΤΗΛ. 2681360400
www.peta.gr - info@peta.gr

Εκδόσεις:

ΜΑΤΑΤΣΗΣ Κ. - ΦΩΤΗΣ Μ. Ο.Ε.

Καμηλών & Μ. Γρακού - Άρτα
Τηλ.: 26810 23010 - www.entiposis.gr

Φωτογραφίες: Κ. Μαυροπάνος, Κ. Γιαννέλος, Δ. Ντζουβάρας, Β. Κακαριάρη
Αρχείο Αδελφότητας Πετανιτών, Αρχείο Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Πέτα

Ευχαριστούμε θερμά το Θεόδωρο Φώτη
για την παραχώρηση των φωτογραφιών

ΑΡΤΑ 2008

Το έργο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα
ΟΠΑΑΧ του Υπουργείου
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά το 70%
και από τον Δήμο Πέτα κατά 30%

